

YÜZEYSEL VE DERİN ÖĞRENME AÇISINDAN DİL ÖĞRENME STRATEJİLERİNE BİR BAKIŞ

Fatih YAVUZ*

ÖZET

Eğitimdeki genel tartışmalar, günümüze kadar, çoğunlukla öğretme konuları üzerine yoğunlaşmıştır. Bir başka ifade ile Gönderici – Mesaj - Alıcı düzeneğini içeren çalışmalar, gönderici olarak tanımlanan öğretmen ile onun mesajı sunma yolu olan öğretme üzerinde geliştirilmiştir. Oysa kesin bir gerçek, alıcının öğrenmede nitelikli olmaması durumunda göndericinin çabalarının anlamsız kalmasıdır. Bu nedene dayalı olarak, çalışmalar, artık alıcı üzerinde de yoğunlaşmaya başlamıştır. Özetle, öğretmenin sonucu kesinlikle öğrenme olmalıdır savı önem kazanmış; eğitim de genel odak, öğrenci ve öğrenme üzerine yoğunlaşmıştır. Sonuç olarak, bu çalışma, genel olarak, öğrenme konusunda bilinenler ve bilinmesi gerekenler; daha özel bir bakış açısı ile de dil öğrenme stratejileri içinde yüzeysel ve derin öğrenme konusunda bilgi sunmayı hedeflemektedir.

Anahtar Sözcükler: Yüzeysel öğrenme, derin öğrenme, öğrenme stratejileri.

ABSTRACT

A Look at Language Learning Strategies from the Perspectives of Surface and Deep Learning

The main focus in education is about teaching. The studies including sender- message and receiver module center their attention on the sender (teacher) and the way he presents his message (teaching). But the main issue to be considered is that a successful teaching can never be realized unless the receiver (learner) is qualified. Therefore, the new studies concentrate on the receiver side. So the thought that "The result of teaching should certainly be learning." has gained importance

*Yard. Doç. Dr. Balıkesir Üniversitesi, Necatibey Eğitim Fakültesi, İngiliz Dili Eğitimi ABD.
Öğretim Üyesi

and the focus now is directed to learning and the learner. As a result, this study aims to describe learning styles as surface and deep learning and learning strategies and present current debate about the issues dealt above.

Key words: *Surface learning, deep learning, learning strategies.*

DERİN VE YÜZEYSSEL ÖĞRENME

Öğrenme ile ilgili temel ayrımlardan biri, *yüzeysel* ve *derin* öğrenme ayrımıdır. Bu gruplandırmanın temelinde ise iki farklı teori bulunmaktadır. Öğrenilen bilgilerin yüzeysel kalması, öğrenmenin temelindeki davranışçı yaklaşımla ilişkilidir. Bir başka ifade ile bilginin ezberlenerek ve işlenmeksizin aynı biçimi ile öğretmene geri iletilmesi, yüzeysel öğrenmedir. İkinci boyut ise, bilişsel yaklaşımın temel alındığı, öğrencinin öğrenmek için ortaya koyduğu tüm zihinsel etkinlikleri kapsayan derin öğrenmedir. Bu öğrenme biçimi ile edinilen bilgi, sonraki aşamalarda ve gereksinim duyulduğu ortamlarda analitik bir biçimde sunulabilmektedir.

Yüzeysel öğrenmede göze çarpan ilk davranış, dil öğrenen kişilerin dilbilgisi kurallarını ezberlerken ortaya koydukları çabalarıdır. Dili yapısal olarak öğrenen bireyler, kuralları tamamen ezberleyerek öğrenirken, hedef dilde kendilerini ifade edememektedirler. Sözelimi, gözlemler, KPDS, ÜDS ya da YDS gibi sınavlarda yüksek puan alan bireylerin, iletişim becerilerinde yetersiz kalabildiklerini göstermektedir. Çünkü kural tabanlı öğrenme, dili sadece bir kodlama sistemi olarak ele almakta, anlamdan çok yapıya yoğunlaştırmakta, sonuçta öğrencilerin dilin iletişim boyutunu göz ardı etmelerine neden olmaktadır. Bu durumun tersine, sınav merkezli öğrenmede çok başarılı olamayan, ancak kendilerini gerçek iletişim durumlarında rahatlıkla ifade edebilen öğrenciler de vardır. Sözelimi, uzun süre yabancı ülkelerde kalarak gerçek iletişim ortamlarında ikinci dil edinen bireyler, kural tabanlı dil çalışmaları yapmadıkları için yapısal dil sınavlarında diğer öğrencilere oranla daha az başarılı olmaktadır. O halde öğretmede hedefin öğrenme olduğu dikkate alınarak, tartışılması gereken konu, nasıl bir öğrenme olduğudur. Derin ve yüzeysel öğrenme, aşağıdaki tabloda karşılaştırılmıştır.

Tablo 1. Yüzeysel ve derin öğrenme özelliklerinin karşılaştırılması (Biggs, 1999; Entwistle, 1988; Ramsden,1992)

	Derin öğrenme	Yüzeysel Öğrenme
Tanımlar	Yeni düşünce ve gerçekleri detaylı olarak incelemek, daha önce var olan bilgilerle ilişkilendirmek ve fikirler arasında çeşitli bağlar kurmak	Yeni fikir ve gerçekleri peşinen kabullenmek ve bu bilgileri birbiriyle ilişkilendirmeden depolamak
Özellikler	<p>Anlama yoğunlaşma</p> <p>Bir problemi çözmek için gerekli olan ana argümana ya da kavrama yoğunlaşma</p> <p>Aktif bir şekilde etkileşimde bulunma</p> <p>Argüman ile olay arasında ayrım yapabilme.</p> <p>Farklı modüller arasında ilişki kurabilme</p> <p>Var olan bilgi ile yeni bilgi arasında ilişki kurabilme</p> <p>Ders içeriğini gerçek hayatla ilişkilendirme</p>	<p>Yapısal yoğunlaşma</p> <p>Bir problemi çözmek için dış işaretlere ve formüle yoğunlaşma</p> <p>Bilgiyi pasif bir şekilde alma, Örneklerden ilkeleri çıkarmada başarısız olma</p> <p>Modül ve program parçalarını ayrı ayrı ele alma</p> <p>Yeni bir materyali var olan bilginin üzerine inşa edememe</p> <p>Ders içeriğini basitçe sınav amaçlı olarak algılama</p>
Öğrenci özellikleri	<p>Konuya içten gelen bir merakla ilgi duyan</p> <p>Başarılı olmaya kararlı olma ve akademik çalışma sürecine zihinsel uğraş katan</p> <p>Sağlıklı bir temel oluşturmak için uygun temele sahip olan</p> <p>Vakti iyi planlayarak ilgiyi devam ettiren</p> <p>Başarılı olma ve anlama</p>	<p>Konuya ilgi duymama ve sadece geçerli notu alabilmek amacıyla derse çalışan</p> <p>Akademik alanlara yoğunlaşmak yerine diğer alanlara yoğunlaşan (sosyal ve sportif aktiviteler gibi)</p> <p>Bir materyali anlamak için gerekli olan temel ve anlayıştan yoksun olan</p> <p>Çalışma gücünün olmayışı ve yeterli zamanı ayarlayamayan</p>

	yeteneğinde, güven verici pozitif eğitim deneyimine sahip	Eğitimi, peşinen kabulcü bir görüşle algılayan ve bilgileri gerektiği için öğrendiğine inanan Yüksek kaygı düzeyine sahip
Öğretmen özellikleri	Konuya bireysel olarak ilgili Konunun ana hatlarına hâkim Önemli kavramlara yoğunlaşmış, kendinden emin Öğrencilerin yanlış anlamalarıyla yüzleşen Aktif öğrenme uğraşı veren Fikirlerin ve düşüncelerin bir arada kullanılmasını gerektiren değerlendirmeler yapan Öğrencilerin daha önceden bildikleri ve anladıklarına yeni materyaller ekleyen Öğrencilerin hatalarını cezalandırmadan hoş gören ve çabalarını ödüllendiren Önceden belirtilmiş, beklencn öğrenmeyi değerlendirmede tutarlı ve adil olan, sınıfta güven oluşturan	Materyale ilgisiz ve hatta negatif tutum sergileyen Materyali bir dizi alakasız fikir ve gerçekler olarak algılanacak şekilde sunan Öğrencilerin pasif olmasına izin veren Bağımsız gerçekleri içeren değerlendirmeler yapan Birçok materyali derste öğretmeye çalışan Derinlemesine araştırma yapamayan Aşırı kaygı oluşturan ve aşırı ödev vererek ya da cesaret kırıcı ifadelerle düşük başarı beklentileri oluşturan Kısa dönemli değerlendirmeler yapan

Yukarıdaki bilgiler ışığında, ülkemizde yabancı dil olarak İngilizce öğretim sistemimiz ele alındığında, aşağıdaki saptamalar sıralanabilir:

1. Ülkemizde öğrenme etkinlikleri, yeni bilgileri yargılamaksızın kabullenen, kitapta yazılmış olanın ötesine gidemeyen ve önceden öğrenilen bilgiler ile ilişkilendiremeyen bir yapıdadır.

Yüzeysel ve Derin Öğrenme Açısından Dil Öğrenme Stratejilerine Bir Bakış

2. Öğrenme süreci, yapısal olarak gelişmekte; dil öğrenimi, çoğunlukla formüllere dayandırılmaktadır.
3. Öğretilmeye çalışılan konu, bir öncekinden bağımsızmış gibi sunulmakta, böylece öğrencilerin konuları bir bütün olarak öğrenmesi engellemekte ve böylece dile olan hâkimiyetleri kısıtlanmaktadır.
4. Dersler, sınava yönelik olarak işlenmekte ya da öğrenciler bilgiyi sadece sınav amaçlı olarak algılayıp belleklerinde kısa süreli tutmaktadırlar. Konu sınavda sorulmayacaksa ve öğrenci not baskısı hissetmiyorsa öğrenme gerçekleşmemektedir.
5. Öğrenciler akademik alanlara yoğunlaşamazlarken, diğer sosyal alanlara olması gerekenden daha fazla ilgi duymaktadırlar. Bu da çalışma zamanını ayarlayamamaya ve yüzeysel öğrenmeye neden olmaktadır.
6. Bilgiler; bilişsel yollarla edinme yerine, öğrenciler tarafından peşinen kabul edilmektedir.
7. Dil öğrencilerinde kaygı seviyesi en üst düzeydedir. Bu konuda yapılan çalışmalar, öğrenmenin sınav amaçlı olmasının, kaygı nedeni olduğunu doğrulamaktadır. Yapılan bir çalışmada (Aydın ve Takkaç, 2007) sınav kaygısı üreten faktörlerin, öğrencilerin düşük düzeydeki yeterlilikleri, öğretmenlerin sınav uygulamalarına karşı olumsuz tutumları, test geçersizliği, olumsuz değerlendirilme korkusu, sınavlarla ilgili kötü deneyimler, süre sınırlaması ve baskısı, ders içeriğinin zorluğu ve ailelerin beklentileri olduğunu belirtmiştir. Bu etkenlerin temelinde yatan asıl sorun ise yüzeysel öğrenmedir.

Yabancı dil olarak İngilizce öğreten bireyler ele alındığında ise, şu sonuçlar sıralanabilir:

1. Öğretmenler, konuyu öğretmen merkezli sunarak pasif öğrenme ortamı oluşturmaktadırlar.
2. Öğretmenlerin derslerde ya da sınavlara sordukları sorular, güncel hayatla ilişkisi olmayan mekanik soru tiplerinden oluşmaktadır. Ayrıca bu soruların cevapları yorumlamadan ve de bireysel olmaktan uzak kısa cevaplı sorulardır.

3. *İyi öğretmen çok fazla ödev verir* gibi yanlış bir kanı, hala dil öğretiminde geçerlidir. Öğretilmesi hedeflenen bir kelimeyi deftere 20 kere yazılmasını istemek, öğrencinin kendi öğrenme doyumunu sağlayamayacağı gibi ödevin ceza aracı olarak algılanmasına da sebep olabilecektir.
4. “Benden geçmek zordur”, “Bu okulun en zor öğretmenini benim.” ya da “Benim dersimden daha 100 puan alan olmadı.” gibi cesaret kırıcı ifadeler hala kullanılmaktadır.
5. Öğrencilerin süreç boyunca neler yaptığını değerlendirmek yerine, kısa dönemli değerlendirmeler yapan, kesin yargılara varan ve sonuç merkezli düşünen öğretmenlerimizin sayısı eğitim kadroları içinde azımsanamayacak kadar çoktur.

Bütün bu olumsuzlukların temelinde, yapısal öğrenimi destekleyen davranışçılık teorisi yatmaktadır. Bir başka ifade ile bilişsel teorinin bir çözüm olarak sunulmuş olmasına rağmen dünyada ve ülkemizde hala uygulamalarını görmekte olduğumuz davranışçı-yapısal yaklaşım, yüzeysel öğrenmenin temelini oluşturmaktadır. Analitik olarak incelendiğinde, bilişsel görüşün, derin öğrenme tanımlarını kapsayan bir yapıya sahip olduğu görülebilir. Özetle, öğrenme için öğrencinin yaşadığı algılama süreci, bir etkiye tepki süreci değil, edinme için ortaya konan bilişsel değişimi kapsar.

“Bireyler, nasıl öğrenir?” sorusu ile ilgili olarak şu görüş sunulabilir: Daha detaylı öğrenen öğrenciler, diğerlerine oranla daha iyi öğrenirler. Bu görüşü Chickering ve Gamson'nun (1997) geliştirdikleri yedi temel ilkeye bağlayabiliriz. İyi öğrenme ortamında;

1. Öğrenci – öğretmen iletişimi sağlanır. İletişim kurulamayan bir öğrenme modelinde öğrenciler geri dönüt almakta zorlanacaklardır.
2. Öğrenciler arasında işbirliği sağlanır. Öğrenciler, birlikte hareket ederek kendi aralarında problem çözebilir, buluş yoluyla öğrenebilir ve birbirlerine yardımcı olabilirler.
3. Öğrenciler, aktif öğrenmeye yönlendirilir.
4. Öğrenme modelinde, öğrenci aktif olarak katılımı, sorumluluk bilinci artırır ve öğrenme daha istenir sonuçlara varır.
5. Doğru dönütler verir.
Öğrencinin eksik ya da yeterli olduğu konuları doğru dönütler sayesinde bildirilir.

6. Bir görevi zamanında öğrenmeyi vurgular.

Öğrenmenin temel şartlarından birisi de gereken zamanda gereken bilginin edinimidir.

7. Yüksek beklentilere cevap verir.

Öğrenme bir konu hakkında bilinenleri yüzeysel taramadan daha çok sebep sonuç ilişkilerinin de öğrenen tarafından alınabilmesidir.

8. Farklı becerileri ve öğrenme şekillerine karşı toleranslıdır

Öğrenme sadece öğretenin beklediği şekilde olmaktan çok öğrenenin kişisel özelliklerine de bağlı olarak farklı biçimlerde gerçekleşebilir. Bu da öğrenmeyi tek düzelikten kurtaracaktır.

Elbette ki bu prensipler bize öğrencileri öğrenmede aktif kılmanızı gerektiğini söylemektedirler. Fakat bilinenin keşfini istemek acaba derin öğrenmeyi sağlayacak mıdır? Bu prensipleri incelemek belki de bu sorumuzu cevaplayacaktır.

İlk prensibi inceleyecek olursak iyi bir öğrenim de öğrenci öğretmen iletişimi vardır. Birçok araştırma bunu desteklemektedir. Başarılı öğrenciler öğretmenle okul içi ve okul dışında iyi iletişime sahip kişilerdir. Fakat bu araştırmaların eksik yanı öğrencilerin nasıl bir iletişim kurarak başarılı olduklarını açıklayamamasıdır. Ayrıca iletişim kurmadan başarılı olabilecek öğrencileri de göz ardı etmemek gerekir.

İletişimi bir gereklilik olarak kabul edersek iletişim kurmak istediği halde sınıftaki öğrenci sayısının fazlalığından dolayı daha fazla öğrenciye ulaşamayan öğretmenlerin olduğunu da unutmamız gerekir.

Şimdi çağımızda yaygın olan öğrenme teorilerine genel bir bakacak olursak ilk olarak derin öğrenmeyi hedef alan Bilişsel Öğrenme stratejilerine bakabiliriz: Wenden ve Rubin (1987) 6 temel strateji belirlemişlerdir.

- Açıklama / Doğrulama
- Tahmin etme / Çıkarımda bulunma
- Tümünden gelim yoluyla akıl yürütme
- Tüme varımla çıkarımda bulunma
- Alıştırma yapma
- Ezberleme
- Gözlemleme

Bu stratejiler çok genel olarak bütün alanlara uygulanabilir davranışlardır. Yukarıda geçen 6 stratejiden bazıları öğrencileri yüzeysellikten kurtaracak bazıları

ise yüzeysel öğrenmeye sebep olacaktır. Her bilginin derin öğrenilmesi gerektiğini zaten hiç kimse savunamaz. Anlık olarak ihtiyaç duyulan bilgiler (çok az kullanacağımız bir telefon numarasının not edilmesi belki ezberlenmesi ve sonra unutulması gibi) stratejik olarak kısa bellekte yerini alıp daha sonra unutulacak ve de öğrenme yüzeysel olacaktır.

Öğrenme stratejilerinin dile uygulanmasını ise Oxford'un dil (1990) öğrenme stratejilerinde görebiliriz:

- **Direkt öğrenme stratejileri**
 - **Ezber**
 - A. Zihinsel bağlantılar kurmak
 - B. Ses ve imajlara uygulama
 - C. İyi bir şekilde gözden geçirme
 - D. Eyleme Geçirme
 - **II. Bilişsel**
 - A. Alıştırma yapma
 - B. Mesaj stratejilerini alma ve de gönderme
 - C. Analiz yapma ve akıl yürütme
 - D. Girdi ve Çıktı (input and output) için gereken yapıyı oluşturma
 - **III. Telafi Etme stratejileri**
 - A. Mantıklı tahmin yürütmek
 - B. Yazma ve okumadaki eksikliklerin üstesinden gelmek
- **Dolaylı Öğrenme Stratejileri**
 - **I. Biliş Ötesi Stratejiler**
 - A. Öğrenmeyi merkezileştirme
 - B. Öğrenmeyi düzenleme ve planlama
 - C. Öğrenmeyi değerlendirme
 - **II. Etkin Öğrenme Stratejileri**
 - A. Kaygıyı azaltma
 - B. Bireysel cesaretlenme
 - C. Duygusal durumu kontrol edebilme

▪ III. Sosyal Stratejiler

- A. Soru sorma
- B. Başkalarıyla işbirliği yapma
- C. Başkalarına sempati gösterme

Yukarıdaki öğrenme stratejilerini sentezlediğimizde uygulanması bilişsellik gerektiren bilgiler arasında ilişki kurulmasını destekleyen aktif bir öğrenme süreci ortaya çıkar.

Bu öğrenme stratejileri genel olarak ortaya konulmuş olup bütün alanlarda uygulanmaktadır. Her bilim dalı ise kendine göre bu stratejileri uyarlamış ve de geliştirmiştir. Örneğin, İngilizce öğreniminde dinleme becerileri eğitimi açısından strateji ve de taktiklere bakacak olursak, Christina M. Goh (2002) bu stratejileri aşağıdaki gibi anlatmaktadır.

1. Ön dinleme hazırlığı

Zihinsel ve de duyuşsal olarak dinlemeye hazırlık.

- a. İçeriği gözden geçirme
- b. Seslerden mümkün olan kelimeleri yakalayabilme
- c. Rahatlayabilme; psikolojik olarak kendini dinlemeye hazırlama

2. Seçici Dikkat

Girdinin (input) özel yönlerine dikkat etme.

- a. Kelimeleri bulunduğu grup içersinde algılayabilme
- b. İpuçlarını yakalayabilme
- c. İçerikteki bilinen kelimeleri yakalayabilme
- d. Bilginin nasıl yapılandırıldığına dikkat edebilme
- e. Tekrarları yakalayabilme
- f. Tonlama özelliklerine dikkat edebilme
- g. Girdinin özel bölümlerine dikkat edebilme
- h. Görsel ipuçlarını ve de vücut dilini yakalayabilme

3. Dikkat Yönlendirme

- a. Sıkı yoğunlaşabilme
- b. Zorluğa rağmen dinleyebilme

4. Anlama Yorumlama Gözlememesi

- Anladığından emin olma
- Anlaşılmanın kelime ve fikirleri ayıklayabilme
- Anladığıyla mesajın içeriği arasında bağlantı kurabilme
- Anladığı ile daha önceden var olan bilgisini pekiştirebilme

5. Girdinin Gerçek Değerlendirmesi

Girdinin özel bölümlerinin anlamca değerlerinin keşfedilmesi/kararlaştırılması

- Duyulan zor kısımların önemini kavrayabilme
- Girdinin sonuç bölümlerinin muhtemel değerini/anlamını kavrayabilme

6. Yorumlama Değerlendirmesi

Dinlemeden sonra gerçekleşen yorumun doğruluğunu, kabul edilebilirliğini ve tamlığını kontrol etme.

- Anlaşılan mesajın dış kaynaklarla kontrolü
- Anlaşılan mesajın daha önceki bilgilerle tutarlılığı
- Anlaşılan mesajın gerçek içerikle uyumunun kontrolü

Goh (2002), taktikleri ise şöyle sıralandırmaktadır.

1. Çıkarımda bulunma

Eksik bilgiyi tamamlama ve kelimelerin anlamlarını tahmin edebilme. Bunun için öğrenciler

- Parçadaki ipuçlarını
- Tanıdık kelimeleri
- Dünya bilgilerini
- Hedef dil hakkındaki bilgilerini
- Ve de görsel ipuçlarını kullanırlar.

2. Detaylı Çalışma

Bu bölümde öğrenciler anladıkları yorumu geliştirir, zenginleştirirler. Bunu da

- Dünya görüşlerine
- Hedef dil hakkındaki bilgilerine dayanarak yaparlar.

3. Tahminde Bulunma

Dinlemeye başlamadan önce ya da dinleme sırasında içeriği yakalayabilme

- Genel içeriği yakalayabilme/ tahmin edebilme
- Dinlerken detayları yakalayabilme /tahmin edebilme

4. İçerik oluşturabilme

Yeni bilgiyi daha geniş bilinen içerikle ilişkilendirme

- Girdiyi sosyal ya da dilbilimsel bir içeriğe oturtabilme
- Anahtar bir kelime duyduğunda o kelimeyle ilgili bilgiye erişebilme
- Metnin bir bölümü ile diğer bölümü arasında ilişki kurabilme

5. Çeviri yapma

Yorum yapmadan önce kelimeleri, cümlecikleri ya da cümleleri kendi dilini tercüme etme

- Seçilen anahtar kelimelerin kendi dilindeki karşılıklarını bulabilme
- Belli söylemleri tercüme edebilme

6. Yoğunlaşma Metinde geçen küçük parçalar üzerinde yoğunlaşabilme

- Bilinmeyen kelimelerin yazılımı üzerinde düşünmekten vazgeçme
- Girdideki parçaların ya da kelimelerin anlamları üzerinde düşünmekten vazgeçme
- Bilinmeyen kelimeleri ezberleme/tekrarlama
- Bilinmeyen kelimeleri daha sonra öğrenmek amacıyla ezberleme

7. Görselleştirme: Dinlenen şeyin zihinde resmedilmesi

- Tasvir edilen manzaraların, olayların, eşyaların vb hayal edilmesi
- Anahtar kelimelerin yazımını ya da şeklini zihinde görselleştirilmesi

8. Yeniden yapılandırma: Anahtar kelimeleri kullanarak anlamı yeniden oluşturma.

- Duyulan kelimelerden anlamın yeniden oluşturulması
- Alınan notlara bağlı olarak anlamın yeniden oluşturulması

SONUÇ

Sonuç olarak öğretmenin ne öğrettiği öğrenenin doğru tepkiler vermesinin bir sonucu olacaktır. Öğrenme, öğretmenin sonucudur. Bizim ne kadar iyi öğretmen olmamız öğrencilerimizin ne kadar öğrenebildikleriyle doğru orantılıdır. Geleneksel öğretmenlerin bilgileri sunması öğrenmek olarak algılanamayacağı gibi öğrencilerin mekanik tekrarlarla şartlanmalarını beklemek de öğrenme ortamının oluşturulmasını sağlayamamaktadır. Klasik davranışçılıktan yola çıkarak öğretme çabaları kişileri

belli etkiye karşı tepki vermek zorunda kalan deneklerin hiçbir bilişsel yolu denemeden istedik davranışları sunmalarından öteye gidemeyecektir. Oysa insanlar öğrenirken hatalar yaparlar. Bisiklete ilk binen insan hemen sürememektedir. Oysa klasik ya da koşullu şartlandırılan denek hiç hata yapmamalı ve de ilk bindiği anda hemen bisikleti sürebilmelidir. Araba sürmeye çalışan birçok insanın vites koluna yoğunlaşırken direksiyonun kontrolünü kaybetmesi de davranış bilimine göre anlaşılmalıdır. Oysa bilişsel bir süreç bütün bu basamakları öğrenmenin anlamlı birer parçası olarak görmektedir. Yukarıda verilen bilgilerin de ışığında, öğrenmeyi papağan türü bir üretim olarak görmekten ayrılan ve de öğrenenlerin bütün bilişsel stratejilerini olumlu bir sürecin basamakları olarak gören bir eğitim anlayışı öğrenmenin istenen amaca ulaşmasını mümkün kılacaktır.

KAYNAKLAR

- Aydın, S., ve Takkaç M. (2007), "İngilizce'yi İkinci Dil Olarak Öğrenenlerde Sınav Kaygısının Cinsiyet İle İlişkisi". *Sosyal Bilimler Dergisi*, Cilt: 8, Sayı: 2, Atatürk Üniversitesi (Yayımlanmak üzere kabul edilmiş makale).
- Barr, R. B. & Tagg, J., (1995), "From Teaching to Learning: A New Paradigm for Undergraduate Education." *Change*, November/December, 13-25.
- Bloom, B., (1980), "The New Direction in Educational Research: Alterable Variables". *Phi Delta Kappan* (Feb.), 382-385.
- Bruffee, K. A., (1995), *Collaborative Learning: Higher Education, Interdependence, and the Authority of Knowledge*, The Johns Hopkins University Press, Baltimore, MD.
- Chickering, A. W., & Gamson, Z. F., (1987), "Seven Principles for Good Practice in Undergraduate Education", *AAHE Bulletin*, March 1987.
- Christine C.M.Goh, (2002), "Listening Tactics and Strategies in EFL students", www.elsevier.com/locate/system.
- Entwistle, N (1981). *Styles of Learning and Teaching; an integrated outline of educational psychology for students, teachers and lecturers* Chichester: John Wiley (0 471 10013 7).
- Ramsden, P. (1992) *Learning to Teach in Higher Education*. London: Routledge (0-415-06415-5)
- Wenden, A. and Rubin, J. (1987). *Learner Strategies in Language Learning*, Prentice Hall, New Jersey.

<http://www.engsc.ac.uk/er/theory/learning.asp>

<http://www.learningandteaching.info/learning/deepsurf.htm>

<http://www.phy.ilstu.edu/programs/ptefiles/311content/effective/deepsurf.html>